

ACC. N:R M. 15068:1-4

Landskap: Skåne Upptecknare: Frans Mårtensson, Brantevik
Härad: Järrestad Berättare: " " "
Socken: Ö. Köbberöv Berättarens yrke: f. d. lantbrukare
Uppteckningsår: 1960 Född år 1877 i Ö. Köbberöv

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Nystan av hävar, s. 1-4.

LUF 115

18/10-60

Skriv endast på denna sida.

Nystan och Härvor

ACC. N:R M. 15068:1

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Uf 115

Nystan gjordes då man tänkte att inte genast använda garnet utan tänkte låta det ligga tills man senare fick tid för det samma. Härvor lades då de omedelbart skulle tagas i bruk. Nystningen skedde med tillhjälp av en vackert svärvad pinne, som figuren bredvid söker visa, och nystades från spinnrocksrullen, eller nocken, som den också kallades, nocken placerades mellan två oppstående pinnar, som jag försökt visa på figur 7. Enom dessa pinnar och nocken starkes en grov spåltråd på vilken nocken löpte runt under nystningen. Sådana nystan eller "niggeln" som de också kallades arbetade man ihop när inte något annat arbete var för handen och fingor i många fall ligga på lager är framåt. Vid gässlakt tillvaratons strupen som böjdes ihop till en ring ^{som sedan den torkade} nystade man också garn på sådana, fast i något mindre storlek.

Det är möjligt att man i vissa fall vägde nystan då på betsmån.

Nystning härvning

ACC. N. R. M. 15068:2

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Det brukades också att garnet på nocken, mellan pinnarna på hasspan, hasspades opp. Efter vissa varv med hasspan visste man hur mycket garn man hade haspat opp, kring detta knöts en tråd och partiet kallades en "fidje". Flera sådana fidja fingo samtidigt plats på hasspan.

Härvning

Det förekom att man redde opp garnet genom att linda det i tumgret^{tt} och över armbågen, men det kallades inte för härvning det jag kan minnas. Härvning gick till så, att den härvande satt på en stol framför nocken eller en garnvindsa och med båda händerna drog till sig garnet som lades i stora ringar i knät. Då "hamnan" blivit lagom stor, lades den undan och en ny ^{härva} hämta påbörjades. Några reaskap särskilt för härvning känner jag inte till utom garnvindan. Men nocken användes säkert lika mycket.

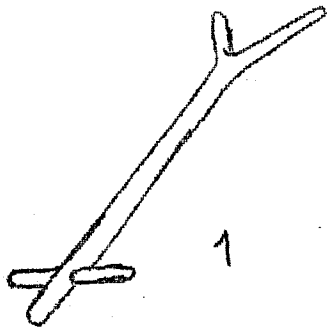
Uttrycken frässta och feq känner jag inte till.
De avbildade redskapen voro i mitt barndomshem
fällverkada, liksom vär av en särskilt välkänd
snickare på Brantevik som hette Nordström.

Imman garnet så skulle användas i väven spollades
det upp. Detta tillgick så att i spinnerocken lades in en
särskild nock med ett stålspett på ungefär 15 cm.
längd. På detta trädde ett rör kallat "spoltepipan".
Dådana voro skurna av fläderkvistar, kallas också
kulle, varur malgen pressats ut och hade en längd
av 10 cm. och en genomskärning på 15 mm. På dessa
spollades garnet upp för att sedan sättas in i väv-
skottan

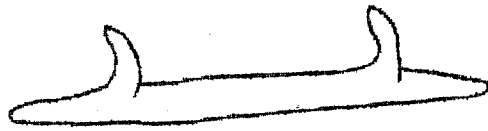
Spole eller spoltepipa

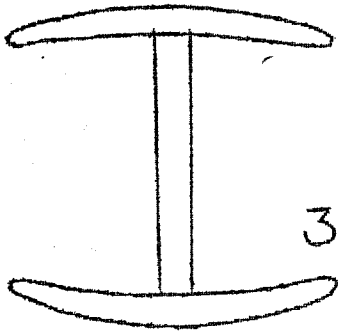
3)

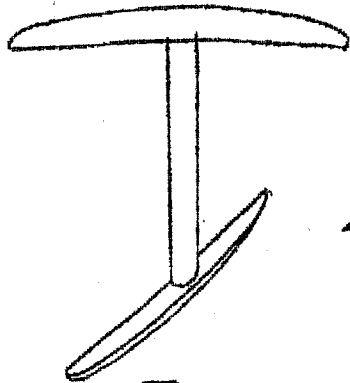
1

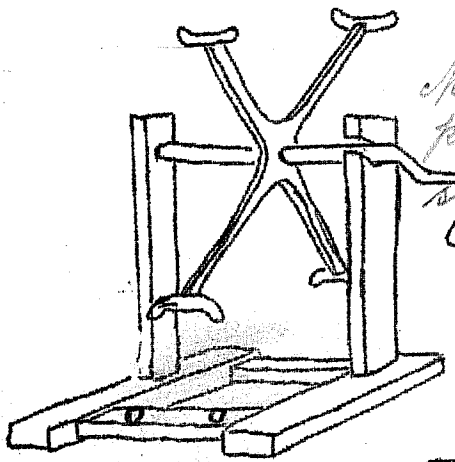
2

3

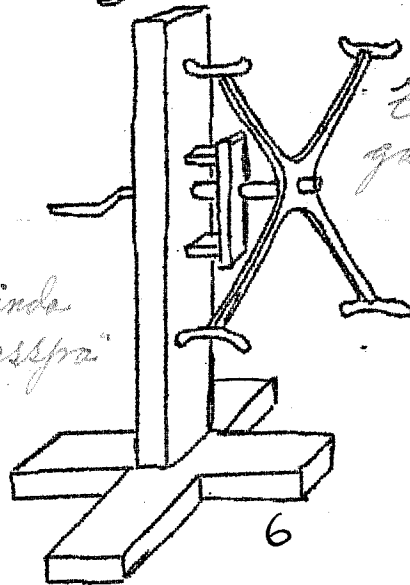

4

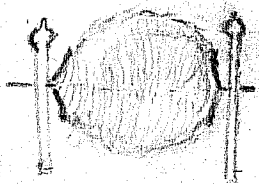
Mer rartig och
prydligare garnvinda
som kallades "kallspän"
(också)

5

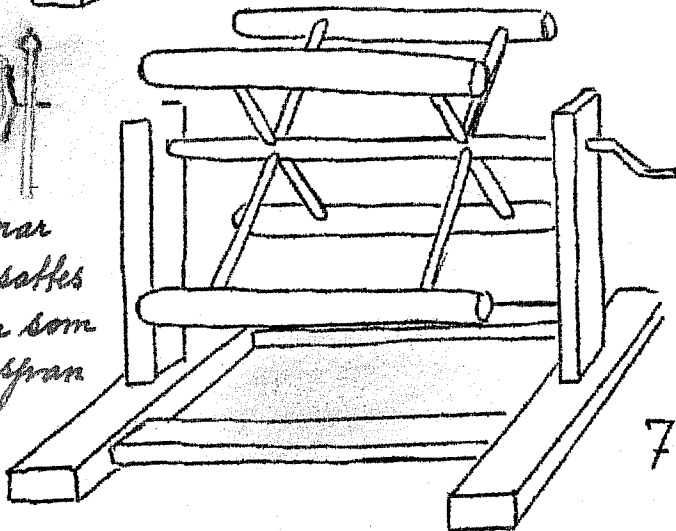

Enklare
garnvinda

6

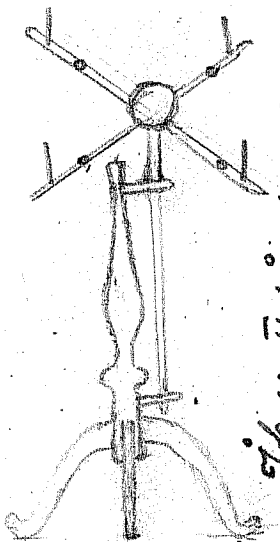

Dessa pinnar
med rock sattes
ned i hålen som
syns på kallspän.

7

Roller

I korsell på minnarna var en skål
i vilken garnnyttan lades under en vilorhund

En slags vackert svar-
nod garnvinda